

Paulus de aandacht vraagt. Bronnen daarvoor zijn de Handelingen der Apostelen, en de op Paulus' naam staande brieven. Nu hebben velen gezegd, dat deze bronnen, met name wat betreft de berichten over Paulus' roeping en bekeering en eerste werkzaamheden, gelijk ook die over de samenkomst te Jeruzalem (Handelingen 15), met elkaar in strijd komen. Is deze beweerde tegenstrijdigheid werkelijk aanwezig, dan, zoo merkt Prof. Greijdanus op, zou het uiterst moeilijk zijn, de geschiedenis van Paulus' leven en werken, en de ontwikkeling der kerk in haar aanvang te kennen. Het is daarom van het hoogste belang, niet alleen voor de erkenning van het Schriftgezag op een bepaald punt, maar ook voor het kennen van de geschiedenis bovenbedoeld, dat op goede gronden aangetoond wordt, dat de berichten niet met elkander strijden.

Zulke goede gronden nu geeft Prof. Greijdanus. Reeds bij het hooren van deze rede kwamen de hoorders onder den indruk van de als gewoonlijk dwingende argumentatie van den spreker. En voor zoover zij daarna de geheele publicatie (91 blz.) onder de oogen kregen, werd hun gevoel van eerbied slechts versterkt. Wij geven dan ook met blijdschap en dankbaarheid de aankondiging van deze studie hier. Hier en daar is een grieksch citaat opgenomen; echter zóó, dat óók lezers, die geen grieksch kennen, toch met vrucht deze studie ter hand nemen, en zich er in verdiepen kunnen. Men zal, over het leven van Paulus studeerende, deze studie niet kunnen voorbijgaan voortaan.

Wie op een zeer belangrijk punt zijn Schriftgeleef bevestigd wil zien, en Paulus' leven en werken kennen wil, bestudeere dit prachtig gedocumenteerde geschrift.

K. S.

Kerstvertelboek.

Anne de Vries: Als alle lichten branden.
— G. F. Callenbach, Nijkerk.

Bij het naderkomen van het Kerstfeest breekt voor velen weer de tijd aan, eens uit te kijken naar geschikte Kerstverhalen. De nadruk moet hier wel vallen op het woord „geschikt”, want verhalen zijn er genoeg, waarin het Kerstgebeuren een plaats vindt.

Geen feest is er, waarbij men zoo zeer een sfeer zoekt te scheppen, als bij het Kerstfeest. Niet alleen de huiskamer, ook de etalages der winkels, ja zelfs de cafézalen vertolken deze sfeer door hun fel-flikkerende lichtjes of rood-brandende lampen. Imitatie-sneeuwvlokken hangen aan dunne draadjes boven een smetteloos wit wallenveld, waarop een klein kerkje, lichtuitstralend, staat.

Dit alles moet de stemming suggereeren, die het Kerstwonder wekt. Het is iets liefs, iets reïns, wonderlijk-vreemd en vaag godsdienstig, dat de koude der gure Decemberdagen moet verzachten.

Nog beter dan het roode lichtje en de namaak-sneeuw, kan de literatuur de vereischte stemming brengen. Want geven gene iets wat bij de werkelijkheid ten achter staat, het verhaal kan alles heffen boven de werkelijkheid uit. Het wonder speelt dan ook een groote rol in de Kerstvertellingen. De sneeuwbedekte velden, waarboven de sterlichte hemel zich koepelt, de zingende geluiden, in de verder roerloos stille natuur, de witte schapen die hun koppen naar het oosten richten, zijn evenzoo vele bestanddeelen van het mystieke Kerstverhaal. De lezer krijgt een diep-gevoelige voorstelling van een wondervreemde nacht, waarin de mensch zich verheugt en waardoor hij zich beter voelt worden.

Zorgvuldig wordt er in deze literatuur voor gewaakt, dat de geheimnisvolle sfeer verbroken wordt door het feit te nauw in contact te brengen met de werkelijkheid van allen dag. En dat is juist het groote bezwaar, dat wij hebben tegen deze, veelal nog uit het buitenland vertaalde en daarom nog vreemder aandoende verhalen. De entourage is hier doel geworden, geen middel om het groote wonder van Kerstmis helder te doen uitkomen. Integendeel, het feitelijk gebeuren wordt verdrongen naar een ver verleden en mag alleen nog dienst doen om een mystieke tint te verlenen aan de vertelling.

Het echt-christelijk verhaal kan natuurlijk wel enkele trekken ontleenen aan het bovenbedoelde, maar zal er in wezen van verschillen, door hoofden en bijzaken nauwkeurig te scheiden. Het is meer waar, maar loopt gevaar, omdat het het Kerstgebeuren niet ziet als een wonder van één nacht, het verband met den Kerstdag te verliezen of een geschiedenis te geven die toevallig op den Kerstdag plaats vond, zonder oorzakelijk verband.

Onder redactie van Anne de Vries verscheen bij Callenbach een bundel, waar aan meewerkten behalve de redacteur, Jan H. Eekhout, J. Fortgens, W. G. van der Hulst, Mary Pos, H. M. van Randwijk, Rie van Rossum en P. A. de Rover.

Het boek is in de eerste plaats bedoeld voor kinderen en wel in tweeërlei opzicht. Allereerst

kan men het de kinderen zelf ter hand geven, om de verhalen te lezen en ten tweede kunnen onderwijzers of ouders het gebruiken om de kinderen er uit te vertellen. Ongetwijfeld is de redacteur er in geslaagd een achttal verhalen te bundelen, die zich uitzonderend hiervoor leenen. De schrijvers hebben over het algemeen hun doel goed voor oogen gehouden, door verhalen te geven die door klaren eenvoud van stijl en inhoud voor kinderen bevattelijk zijn.

Slechts één er van, dat van Rie van Rossum, heeft iets van het onwezenlijke, dat vele Kerstverhalen kenmerkt, maar zij weet het wel te redde door er een droom van te maken, die den neerslag bevat van wat in het nuchtere leven van den dag aan Joost is overkomen. De moraal die er niet te dik opligt, geeft toch bevrediging.

Enkele andere ontkomen niet geheel aan het bovengenoemde gevaar, dat er gebeurtenissen in beschreven worden, die toevallig op den Kerstdag plaats vonden of maar zijdelings met het Kerstverhaal iets te maken hebben. Dit laatste is het geval bij de vertelling van Fortgens, over het mismaakte Indische kind. Heel goed gezien is het, om ook Indië te betrekken in den bundel, immers ook daar worden velen door de Zending gebracht tot de kribbe van Bethlehem, maar een zuiver Kerstverhaal is deze mooie en pakkend geschreven vertelling eigenlijk niet.

Diep doorvoeld is het eerste stuk, van Anne de Vries zelf, over het Drentsche jongetje, een kleine Bartje, die de echte Kerstvreugde leert smaken door zijn liefde voor zijn armen buurjongen. Ook Van der Hulst en Eekhout gaven bijzonder goede staaltjes van vertelkunst.

Het is dan ook niet bedoeld als kritiek, wanneer beweerd wordt dat niet alle verhalen op hetzelfde hoogte peil staan, maar eer om de verscheidenheid ervan te typeeren. Alle verhalen hebben zonder eenig vaag mysticisme de beteekenis van het Kerstfeest voor geheel het leven beschreven. De toon ervan is zuiver christelijk. En daarom zullen niet alleen de kinderen, maar ook volwassenen kunnen genieten van dezen eenvoudigen, maar gaven bundel. 't Is een boek, waardoor men en zichzelf en de kinderen kan verrijken en blij-maken.

Voor hen die het willen gebruiken om de verhalen na te vertellen, heeft de redacteur er een paar losse pagina's praktische wenken aan toegevoegd. Vertellen aan kinderen is heel moeilijk, en velen zullen profijt kunnen trekken uit de opmerkingen die hier gegeven worden door iemand die getoond heeft de kinderziel volkomen te begripen.

Het boek dat reeds in vierden druk verscheen — bij voorbaat? — zal zijn weg wel verder vinden en het verdient dit.

Gr.

H. S.

VRAGEN VAN JONGEREN

„Onze kerkgang”.

(Slot.)

Als velen klagen over de kerk in onzen tijd, God klaagt over vele kerkmensen, die verbinden de kerk tot openbaring te komen in deze wereld als samenkomst van menschen Gods met den levenden en opgestanen Christus in hun midden, en daardoor God berooven van vele lofsangen ter plaatse waar zulks hoort.

Men versta mij goed. Niemand zegt, dat onder de vele niet-kerkgangers, of onder de vele onregelde kerkgangers geen christenen zijn. Die zijn er zeker wel en meer dan menig een denkt. Maar die zeer velen doen vandaag niet meer of doen het zeer slordig, wat Christus op den Zondag van de Zijnen vraagt. Zij letten niet meer op Zijn paaschrecht allen te mogen roepen naar Zijn openbaringsplaats, of op Zijn paaschtrouw elken Zondag aanwezig te willen zijn in het midden der getrouwen. En wie Hem zoo niet meer kent in Zijn recht op Zijn dag, op Zijn vergadering, op Zijn eenheid met allen, die geeft nu Christus van zijn tijd, van zijn uur, van zijn vroomheid. Dat doet de man van het conventikel: Christus mag bij hem komen. Dat doet de man, die zegt: de Zondag is de eenige vrije dag, die ik heb: Christus moet nu maar een ander uur hebben, of de man, die op dezen Zondag de natuur in wil: Christus moet nu maar met hem mee. En zoo wordt de Zondag niet meer beheerscht door den soeverainen Kerkvorst, maar ontsierd door den wandel van den ongehoorzamen en slordigen kerkmensch, die niet vraagt naar des Konings gebod, en niet meer heeft voor des Konings soeverainen gang tot ons, en niet bedenkt, dat deze Christus zich op den Zondag niet uit de kerk laat halen, uit den dienst des Woords. Hij is de HEER van den sabbath en Hij is HEER van de kerk. Zoo heeft Hij geen behagen in deze zwerfers op 's Heeren wegen, die moesten zitten in 's Heeren kerk.

Daarom, jongelui, zal het in uw leven komen tot een kerkgang, rijk en vol verzadiging, weeten dat Christus u elken dag aan het werk zet om overal te doen het werk des Vaders, want Hij geeft u de wet voor allen arbeid, en u de kracht om dien arbeid weer schoon te maken voor God. Zoo kent Hij u als de Goede Herder elken dag. Maar Hij wil u ontmoeten op den Zondag. Hij wil u zien in de „grote vergadering”. Hij wil u toespreken in de bediening des Woords. Hij wil u ambtelijk vertroosten, versterken, terechten wijzen, onderwijzen. En Hij zoekt u daar even begeerig als de anderen, even liefdevol. Dit is toegroot en rijk. Hij heeft zelf den omgang tusschen Hem en u geregeld, in de week uw werk-uren vastgesteld en op den Zondag uw hoor-uren, in bezijnde de HEER van heel uw leven, nochtans zeer zachtmoedig en genadig, want Hij leert u altoos doen den Gode welbehagelijken wil.

En zoo wordt ook gezien, dat de vraag: moet ik elken Zondag twee keer naar de kerk, eigenlijk niet deugt. Indien Christus is in elke welgeconstitueerde kerkvergadering, moeten gij en ik er ook zijn, daar wordt niet meer over gediscussieerd. Durft gij thuis te zitten, als de HEER van uw leven in de kerk is, durft gij te gaan wandelen op een zomerschen Zondag, als Christus gekomen is om Zijn gemeente te ontmoeten, kunt gij u isoleeren met een roman als Christus' mandaat is: naar de kerk? De vraag moet dan ook worden: zal er op den Zondag tweemaal dienst des Woords zijn, zal de gemeente zich op dien dag tweemaal constitueren als kerkvergadering? Is dat nu wel voorgeschreven? Wel voorgeschreven in den zin van een precies geformuleerd sabbathsprogram vindt gij thans niets meer. De tijd van nauwkeurig voorgeschreven programma's is voorbij, de gemeente is mondig geworden op het Pinksterfeest, en moet het gebod thans in vrijheid doen! Het is daarmede niet gemakkelijker geworden, maar moeilijker. Want nu moet het gebod van boven af gehaald worden, om er hier beneden mee te komen tot een sabbathsprogram.

Als Christus thans zegt: Ik ben alleen in de wetige kerkvergadering, Ik kom nu alleen in ambtelijk verkeer, Ik heb den Zondag aangewezen als Mijn dag voor u, dan laat Hij ons — Zijn gemeente — zelf vinden de tijden van ontmoeting, de hoor-uren op den Zondag, in hoogste spanning aan het gebod des Konings: zie Ik kom!

En wanneer dan heden de kerk zich tweemaal op den Zondag constitueert naar Christus gebod, dan is dat niet een eigenmachtig optreden van een kerkeraad, of een handhaven van een oude en verouderde traditie, maar dan is dat bepaald onder de hoogste spanning aan het gebod van des Koning der kerk zelf, en dan spreekt de kerk als vergadering van ware christgelooften hiermede uit: Heere, wij gelooven hier den Sabbath te hebben ingericht naar Uw gebod, opdat Gij Uw sabbathswerk kunt doen in ons midden. Wij gelooven, o Groote Koning, te moeten vragen of Gij tweemaal in ons midden komen wilt, en ons geve het levende en krachtige Woord Gods, opdat onze hongerige en dorstige zielen gespijzigd worden. Heere, wij gelooven met dit tweemaal ons te constitueren bereikt te hebben de hoogste spanning van ons hart, om U gehoorzaam te zoeken, wij kunnen vandaag niet meer. Zie zoo komt de kerk op den Zondag tot kerkdienst in vrijheid, maar een vrijheid, die de hoogste binding is aan den wil van den Kerkvorst, en de hoogste spanning der liefde vraagt.

En zoo wordt het tweemaal samenkomen als kerkvergadering niet een starre kerkwet van een nevelachtige grootheid, de kerk, maar de levende en concrete gehoorzaamheid van kerkmensen, die vandaag uit het gebod hebben afgelezen: het moet twee keer, wij vragen vandaag of de Koning twee keer komt, om als de Heere in ons midden te zijn. En misschien constitueert de gemeente — vooral als er nood komt — zich straks wel driemaal, in heftiger begeerte naar Zijn gemeenschap.

En als wij dus gelooven het moet vandaag twee keer, wij doen vandaag het sabbathsgedoor ons tweemaal als kerk te vergaderen, dan bidt de gemeenschap van Gods vrije zonen op den Zondag twee maal om het levende en krachtige Woord Gods, tweemaal om den omgang met des verhoogden Christus. En als allen zoo bidden op den Zondag, dan mag geen kerklid eigenwillig zeggen: één keer is mij genoeg. Want in dit twee keer spreekt de kerk haar begeerte uit naar Hem, ook zij wil komen tot deze feestelijke unie. In dit twee keer openbaart zij haar ernst om op Zijn tijd te komen, op Zijn dag aanwezig te zijn. In dit twee keer belijdt zij haar honger naar het Woord des levens, de gezonde leer. In dit twee keer roept zij om de volkomen unie met God en Zijn Gezalfde: het is vandaag nog maar twee keer, het is heden nog maar ambtelijk verkeer, het verlangen is naar meer. En als de kerk zich tweemaal constitueert op den Zondag, komt Christus ook twee keer, als zij tweemaal bidt om haar spijs, haar kerkspijs, de genade Gods, dan dekt Christus ook twee keer Zijn kerktafel. En als dan allen zeggen: twee keer, wie durft dan voor zich alleen te zeggen één keer, als de gemeente in haar geheel begeert naar Zijn twee-

maal komen t
maar één keer
Daarom zullen
vragen, waarom
keer medebidde
bereid is. Hier
trouwe kerkmi
van één-keer, e
en de menscl
wekken tot ni
Konings en als
En zoo moe
over kerkgang
in geloof. Als
niet gezegd h
Kerkvorst op
stitueerde ker
den Zondag in
Ik heb geen
met Petrus, Ik
kerk op alle p
durfte ik niet
gij moet twe
bevelen te ar
Christus is de
kerk zetten. H
dienst des Wo
Hij mag u en
ten opleggen,
te hooren vrij
heeft ons God
zeer begerig
daarom hevige
naar de welt
dan gij en ik
dan niet nalo
openbaringspla
ik, Koning van
ook van den
zeer licht, wa
dat Gij Heere
stichten wilt a
Gode te leven
een levensgan
Wij moeten
gaderaar,
tot u, en als
ontmoet. Het
Sabbath te no
ons, Gods nie
Heere zegge
Wij zullen
het huis des
H.

III Z

Het

Over het C
menschelijke
430, veel ge
lossing gekom
dat hij twee
presbyter Hi
De eerste lie
de tweede o
Hieronymus
had om hem
het gebleven
beide brieven
te vermanen
wijze waarop
ziel wordt g
alleen die op
die niet in s
ten aanzien v
den oorspron
en begint m
nos vocavit”
die ons heeft
lijkheid”.

Na een kos
hij uitgaat
op grond va
doortrekt m
schapen uit
de elemente
over den vr
vermeld aan
te dat alle
ze dat God
schept; 3e d
naar de lich
van zelfs in
hij in zijn l
zi de beste
vraag, doch
dat ze bij z
Israël en w
Voorts sel
van Hierony
deze geloofd